

Bild: UIP

She said

Hur är det att vara ung och begåvad med stora drömmar – och att få se dem krossade när en man med makt går över alla gränser? Metoofilmen **She said** kunde ha blivit en snaskig historia om sex och kändisskap, men sätter i stället strålkastarljuset på maktmissbruk och tystnadskultur.

Med thrillerns rappa språk berättar filmen om New York Times-journalisterna Jodi Kantor och Megan Twoheys jakt på sanningen om filmmogulen Harvey Weinstein och alla de unga kvinnor som han utnyttjade och tystade. I slutändan är det en upplyftande berättelse om att hitta sin röst och inse att världen kan förändras, om vi bryter tystnaden tillsammans.

Om filmhandledningen

Film är ett mångfacetterat pedagogiskt verktyg där våra handledningar är till för att vägleda dig som lärare. Åldersrekommendationen, som här sträcker sig från årskurs 9 till och med gymnasiet, är en rekommendation. Du väljer själv om du vill ta upp ett eller flera teman, eller viga lite mer tid åt fördjupning knutet till någon frågeställningarna. Det är inget frågeformulär där frågor måste besvaras, utan förslag till vidare diskussioner. Den här handledningen har tre olika filmklipp i anknytning till varsitt kapitel. Förbered gärna vad du tänker fokusera på innan filmvisningen så att eleverna vet vad de ska vara uppmärksamma på. Du känner dina elever bäst och vet vad som kan vara relevant och intressant för just dem. Denna handledning är också försedd med filmklipp för att ge ett tydligare underlag och stöd för minnet.

Filmens handling

Året är 1992 och på en irländsk strand pågår en filminspelning: ett myller av 1700-talssoldater i röda rockar och trekantiga hattar lastar av lådor från mäktiga segelfartyg. En ung kvinna kommer dit för att möta en vän och förhåxas av filmmagin – som hjälpreda på inspelningen tar hon sina första steg in i filmbranschen. I nästa scen ser vi henne springa gråtande längs en gata i London, efter en fruktansvärd upplevelse i samma bransch.

Vi förflyttas till New York och 2016, där Megan Twohey och Jodi Kantor är på väg till jobbet som reportrar på New York Times. Megan skriver en artikel

om kvinnor som vittnar om sexuella övergrepp av presidentkandidaten Donald Trump, men trots avslöjandet blir han vald till president och både de intervjuade kvinnorna och journalisten får motta hot och hat efter publiceringen.

Fem månader senare sparkas tv-profilen Bill O'Reilly från Fox News på grund av New York Times avslöjande om att han ägnat sig åt sexuella trakasserier. Redaktionen diskuterar möjliga uppföljningar och Jodi nämner skådespelaren Rose McGowan, som har anklagat filmproducenten Harvey Weinstein, på filmbolaget Miramax, för våldtäkt. Hon får grönt ljus att börja gräva.

Rose McGowan säger nej till en intervju och anklagar tidningen för att ha behandlat henne sexistiskt tidigare. Efter en tid ringer hon ändå upp och berättar om övergreppet, som skedde när hon var 23 år och trodde att hon skulle på ett viktigt jobbmöte med den hyllade producenten. Hon berättar också att människorna runt Weinstein "levererar" unga kvinnor till honom och att han sedan köper deras tystnad.

Under tiden har Megan fött barn och drabbats av en förlossningsdepression. När hon är tillbaka på jobbet börjar de två journalisterna samarbeta. Jodi intervjuar skådespelaren Ashley Judd, som också har blivit utsatt av Weinstein och sedan svartlistats i filmbranschen. Även Gwyneth Paltrow bekräftar att hon har råkat ut för Weinstein. En före detta Miramaxanställd berättar att hon fick skriva på ett tystnadsavtal efter övergreppet som hindrar henne från att berätta om det. Megan söker upp Miramax före detta ekonomichef för att få information om utbetalningar till offer.

Bild: UIP

Jodi och Megan inser att de bara kommer att få kvinnorna att berätta offentligt om alla berättar samtidigt. Vi får höra en inspelning som modellen Ambra Battilana Guitierrez har gjort, där Harvey Weinstein försöker tvinga henne att följa med honom in på sitt hotellrum. Åklagaren som lade ner fallet är en bekant till Weinstein.

Vidare får vi se en av cheferna på Miramax berätta om företagets tystnadskultur och om en incident i Venedig 1998 där två assistenter verkade djupt skakade, en av skräck och den andra av ilska. Jodi får deras namn och reser till London för att träffa en av dem, Zelda Perkins. Hon berättar att hon själv lyckades värja sig mot Harvey men när den yngre kollegan Rowena Chiu blev utsatt för ett våldtäktsförsök ställde Zelda honom mot väggen, men insåg snabbt att ingen rättvisa fanns att få. Kvinnorna tystades med pengar och ett omfattande tystnadsavtal.

Laura Madden, kvinnan som vi mötte i filmens första scen, har inte velat prata med reportar om det som hon var med om. Men när en lojal Weinstein-medarbetare ringer upp henne och vill försäkra sig om hennes tystnad ångrar Laura sig och kontaktar Jodi. De ses i Cornwall, där Laura berättar om övergreppet och hur hon har anklagat sig själv i 25 år. ”Han tog min röst, just när jag var på väg att hitta den”, säger hon.

Nu börjar Harvey Weinstein och hans advokater höra av sig till New York Times chefredaktör för att försöka stoppa artikeln. En advokat medger att mellan åtta och tolv kvinnor har skrivit på avtal med Miramax efter anklagelser om sexuella trakasserier. Jodi får kontakt med företagets före detta revisor som under flera möten ger henne värdefull information och interna dokument. Rowena Chui berättar sin historia för Jodi men vill inte bli citerad. Weinstein blir alltmer aggressiv och vill veta

vilka som kommer att uttala sig i artikeln. Det börjar bli bråttom att publicera, och Jodi och Megan tvingas inse att de inte kommer att lyckas övertala alla sina källor att offentligt gå ut med sina berättelser. Ashley Judd går med på att träda fram med namn – i sista minuten får hon sällskap av Laura Madden, som vill bryta tystnaden för sina döttrars skull.

Efter många arga samtal får redaktionen ett uttalande från Weinstein där han ber om ursäkt för sina handlingar. De läser igenom artikeln tillsammans och trycker på ”publicera”.

I eftertexterna får vi veta att artikeln blev en del i startskottet för en global debatt om sexuella trakasserier i arbetslivet, och att Harvey Weinstein nu avtjänar ett 23-årigt fängelsestraff för våldtäkt och sexuellt tvång. Fler rättegångar väntar.

Innan filmen

Fråga eleverna vilka filmgenrer de känner till, och diskutera fram definitioner av genrer som drama, komedi, thriller, action etc. Be dem att se filmen med dessa definitioner i bakhuvudet och fundera på vilken genre som bäst passar in på *She said*.

Efter filmen

Filmen väcker många tankar om de verkliga personer som den porträtterar. Ge eleverna möjlighet efter visningen att göra egen research på någon av dem – Zelda Perkins, Rowena Chiu eller Laura Madden – och sedan beskriva dem för varandra.

Klipp 1
Källa: UIP

Filmen och läroplanen

”Att göra det rätta” – det är ett perspektiv som genomsyrar hela filmen, från Megan Twohey och Jodi Kantors journalistiska kall, till Zelda Perkins som instinktivt rusar till sin yngre kollegas skydd och försvar, och revisorn som lämnar ut hemliga dokument när han förstår vilken skada hans uppdragsgivare har gjort.

Det etiska perspektivet tas upp under rubriken ”Skolans uppdrag”, i läroplanen för både grundskolan och gymnasieskolan, med formuleringen att skolan ska ”ge grund för och främja elevernas förmåga att göra personliga ställningstaganden och agera ansvarsfullt mot sig själva och andra.”

Filmen klingar också med fyra av de fem mål som listas under ”Normer och värden” i läroplanen för grundskolan: att varje elev 1) ”kan göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden grundade på kunskaper om mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar samt personliga erfarenheter”, 2) ”respekterar andra människors egenvärde samt deras kroppsliga och personliga integritet”, 3) ”tar avstånd från att människor utsätts för våld, förtryck, diskriminering och kränkande behandling samt medverkar till att hjälpa andra människor” och 4) ”kan leva sig in i och förstå andra människors situation och utvecklar en vilja att handla också med deras bästa för ögonen”. Dessa fyra mål finns också inskrivna i gymnasieskolans läroplan.

Från höstterminen 2022 finns ett regeringsbeslut om ändringar på kunskapsområdet sex och samlevnad, som byter namn till ”sexualitet, samtycke och relationer”. Undervisningen ska ske återkommande i alla skolformer utom i vuxenutbildningen. Enligt de nya skrivningarna

ska skolan ”bidra till att eleverna utvecklar förståelse för egna och andras rättigheter och förmedla betydelsen av att sexualitet och relationer präglas av samtycke.” Kritisk granskning av maktstrukturer kopplade till kön ingår också. Även i ämnesplanen för biologiämnet för högstadiet nämns ansvar, samtycke och ömsesidighet som nyckelord i avsnittet om människans reproduktion.

I beskrivningen av skolans uppdrag i läroplanen nämns också jämställdhet, där skolan ska ”bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmönster och hur de kan begränsa människors livsval och livsvillkor.” Dessa perspektiv på jämställdhet – och särskilt på arbetsplatsen – är högst närvarande i ”She said”.

Skildringen av journalistik kan vara användbar i ämnena svenska och samhällskunskap i högstadiet, där informationssökning respektive medieproduktion ingår i ämnesplanerna. Av samma skäl kan den ses inom ramen för gymnasieämnena samhällskunskap respektive mediekommunikation.

Filmens form och innehåll

Genre och filmspråk

Titta på [klipp 1](#).

Filmen använder sig av många estetiska knep som vi vanligen associerar med thriller-genren, som den spänningsskapande musiken, suggestiva miljöer (som restaurangen där Jodi möter revisorn) och kampen mot klockan.

- Hur påverkar detta er upplevelse av filmen?
- Vilka andra genrer hade man kunnat placera den här berättelsen i? Hur hade det omformat vad vi tar med oss från den här historien?

Klipp 2
Källa: UIP

Arbetsplatser i ljus och skugga

Filmen visar upp kontrasten mellan jobbtillvaron för kvinnorna som arbetade under Weinstein med arbetsvillkoren för Jodie Kantor och Megan Twohey på New York Times.

- Hur skulle ni beskriva samspelet mellan Kantor och Twohey och deras manliga chefer? Hur påverkar detta deras arbetsmiljö?
- Hur påverkar Weinsteins beteende arbetsmiljön för hans assistenter?
- Vad fick hans beteende för konsekvenser för deras karriärer i filmbranschen?

Sexuella trakasserier

Filmen handlar både om sexuella övergrepp och om sexuella trakasserier, Zelda Perkins blir till exempel aldrig utsatt för något regelrätt övergrepp men fick ständigt hantera sexuella kommentarer och förslag.

- Vad är definitionen av sexuella trakasserier? Vad kan vi göra för att motverka sexuella trakasserier?

Startskott för globala #metoo

Metoorörelsen startades av Tarana Burke 2006 men Jodi Kantor och Megan Twoheys granskning var en av anledningarna till att den 2017 blev ett viralt och globalt fenomen. Tusentals kvinnor delade med sig av sina erfarenheter av sexuella övergrepp och sexuella trakasserier. I Sverige startades en rad upprop där kvinnor inom olika yrkeskåror samlade sina berättelser under olika hashtags, som #tystnadtagning (skådespelare) #medvilkenrätt (jurister) och #ickegodkänt (lärare).

- Varför var det viktigt att göra detta tillsammans, tror ni? Vad fick det för effekt? Hur ser debatten om sexuella trakasserier ut idag?

Inga övergrepp i bild

I filmen får vi bara veta om övergreppen genom kvinnornas historier, filmskaparna iscensätter dem inte.

- Varför har de valt att göra så, tror ni? Hur påverkar det filmupplevelsen?

- Diskutera hur andra filmer skildrar sexuella övergrepp. Hur kan man göra för att förmedla offrets upplevelse så sanningsenligt och respektfullt som möjligt?

- Harvey Weinstein är också nästan osynlig i filmen – vad tycker ni om det?

Offren syns i filmen

Flera av kvinnorna som råkade ut för Harvey Weinstein medverkar i filmen. Ashley Judd spelar sig själv medan Gwyneth Paltrow gör sin egen röst, och skådespelaren Sara Ann Masse (som blev intervjuad av en halvnaken Weinstein 2008) gör rollen som New York Times-journalisten Emily Steel.

- Varför har filmskaparna valt att göras så, tror ni? Vad tycker ni om det greppet?

Ojämlika maktförhållanden

Harvey Weinstein var en hyllad och mäktig filmproducent medan kvinnorna som han överföll var unga och nya i filmbranschen.

- Hur påverkade det hans möjligheter att komma undan med sina brott?

- Kan ni ge andra exempel på relationer där makten är ojämnt fördelad? Vad kan det få för konsekvenser för den med mindre makt?

Påtryckningar och manipulation

Titta på [klipp 2](#).

I detta klipp hör vi den verkliga inspelningen som modellen Ambra Battilana Gutierrez gjorde när Harvey Weinstein försökte tvinga med henne in på sitt hotellrum 2015.

- Vad väcker inspelningen för tankar och känslor hos er?

- Hur använde han sig av manipulation och påtryckningar för att få sin vilja igenom?

Klipp 3
Källa: UIP

Den isolerande skammen

Titta på [klipp 3](#).

Laura Madden beskriver hur hon har levt med skam i 25 år efter det som Harvey Weinstein utsatte henne för. Hon trodde att han hade försökt liknande saker med andra kvinnor, men att de alla hade sagt nej.

- Varför tar offer för sexuella övergrepp ofta på sig skulden för det som hände?
- Hur kan vi tillsammans lägga skammen där den hör hemma?
- Finns det något ”rätt” sätt att reagera på ett övergrepp?

Tystnadskultur

Titta på [klipp 4](#).

Många av de utsatta kvinnorna övertalades att skriva på tystnadsavtal.

- Varför använde Weinstein den strategin?
- Hur påverkas människor av att inte få prata om ett trauma?
- Vem vinner på att offren håller tyst?
- Hur gör vi för att bryta tystnaden och förändra synen på sexuella övergrepp?

Klipp 4
Källa: UIP

Klipp 5
Källa: UIP

Det journalistiska arbetet

Titta på [klipp 5](#).

Filmen skildrar arbetet på en tidningsredaktion, framförallt med reportrar som arbetar med så kallad grävande journalistik.

- Vad tycker ni verkar mest lockande med att arbeta som journalist?
- Vad verkar jobbigt?

Hemmalivet

Filmen skildrar inte bara Jodi och Megans arbetsdagar utan också deras privatliv, där Jodi tampas med familjepusslet och Megan brottas med förlossningsdepression.

- Hur påverkas de och deras anhöriga av arbetet med Weinstein-avslöjandet, utanför arbetstid?
- Varför har filmskaparna valt att ta med de privata aspekterna i filmen? Hade de gjort samma val om huvudpersonerna var män?

TIPS PÅ FÖRDJUPNING

Se

Bombshell (Regi: Jay Roach, 2019)

Granskningen av Harvey Weinstein var inspirerad av händelserna på Fox News, där chefen Roger Ailes skapade en miljö där kvinnliga anställda blev lovliga byten. De som var särskilt utsatta tvingades att "rekrytera" nya offer till Ailes för att själva slippa undan. Till skillnad från "She said" har Roach valt att skildra delar av de sexuella övergreppen i filmen – ett grepp som känns i magen.

Vi (Regi: Mani Maserrat, 2013)

Manipulation och maktobalans står i centrum för denna svenska pärla om lärarna Krister och Anna (Anna Åström och Gustaf Skarsgård) som möts på jobbet och blir förälskade. Hon är ung och osäker och faller för hans självsäkerhet, men snart blir han allt mer kontrollerande medan hon fastnar i en ond spiral av smålögn och gottgörelser. Liksom "She said" balanserar "Vi" på gränsen mellan genrer, mitt emellan drama och skräckfilm.

Spotlight (Regi: Tom McCarthy, 2015)

Journalistiskt grävarbete skildras med både fingertoppskänsla och stora känslor i detta verklighetsbaserade drama, som fick en Oscar för bästa film 2016. Grävredaktionen på The Boston Globe utmanar den katolska kyrkan – och i förlängningen hela lokalsamhället – när de granskar anklagelser om präster som ska ha begått sexuella övergrepp mot barn.

Läs

"Tystnadskontraktet" av Jodi Kantor och Megan Twohey (2020)

Filmen bygger på denna bok, där Twohey och Kantor expanderar sin granskning (det var till exempel här som Rowena Chui framträdde med namn för första gången) och berättar om arbetet bakom kulisserna. Vi får följa dem från de första hemliga telefonsamtalen till en återträff med källorna där frågan ställs: "Vad det värt det?"

"Klubben" av Matilda Gustavsson (2019)

Sveriges stora metoo-skandal blev turerna kring kulturprofilen Jean-Claude Arnault – ingift i Svenska Akademien – som anklagades för sexuella övergrepp, trakasserier och hot, och så småningom fälldes för två fall av våldtäkt. Matilda Gustavsson skrev det ursprungliga reportaget i Dagens Nyheter, och i boken utforskar hon maktstrukturer i kulturvärlden och skandalens dramatiska efterspel.

"Historiens metoo-vrål" av Ebba Witt-Brattström (2019)

De har sällan blivit lyssnade på, men i alla tider har kvinnor berättat om sina trauman. Litteraturprofessorn Witt-Brattström kopplar dagens metoo-berättelser till en tusenårig tradition av kvinnor som vittnar om sexuellt våld. Hon berättar om konkubinens liv i 1800-talets Kina och japanska postorderbrudars traumatiska bröllopsnätter i 1920-talets USA.

PRODUKTIONSUPPGIFTER

USA 2022

Manus: Rebecca Lenkiewicz (efter en bok av Jodi Kantor och Megan Twohey)

Regi: Maria Schrader

Producenter: Dede Gardner och Jeremy Kleiner

Foto: Natasha Braier

Klippning: Hansjörg Weißbrich

Originalmusik: Nicholas Britell

Tekniska uppgifter

Speltid: 2 tim 9 min

Censur: 7 år

Svensk biopremiär: 18 november 2022

Distribution: UIP

Filmen kan också finnas i utbudet hos din mediecentral.

REDAKTION

Text: Karin Svensson

Redaktör: Anna Håkansson

Svenska Filminstitutet, augusti 2023

KONTAKT

filmiskolan@filminstitutet.se

filminstitutet.se/filmpedagogik

Observera

Filminstitutet kan inte garantera att filmen finns i distribution sedan den har slutat visas på ordinarie biografrepertoar.

Här kan ni lära er mer om hur en hittar och bokar film för visningar i lärande sammanhang.

filminstitutet.se/skolbio